

Vid en resa till Japan för några år sedan gjorde jag en märklig upptäckt vad beträffar kroppsspråk. Det var uppsendeväckande vanligt att förälskade unga japanska flickor gick inåt med fötterna, som små barn kan göra. Det var tydligt att man i sin roll som fästmo infantiliserade sig själv för att sända signaler till sin man och omvärlden att man i någon mån är hjälplös och vill bli omhändertagen. Budskapet är enkelt: Tyck om mig - för jag är liten och behöver dig!

Kroppsspråket, som är mycket allmängiltigt, säger en hel del om kulturmönster och i det här fallet något om de lokala parningsturena. Förälskelsen, som ju är himlastormande och glädjefull, kan i Japan utläsas i en gångart.

Samma inåtvända fötter känner jag igen i Eva Källmans målningar som hon just nu visar på Konstens Hus, men med den skillnaden att här bär flickorna inte huvudet högt, utan böjer det i sorg eller i hjälplös undergivenhet. Grundbudskapet är detsamma - tyck om mig! men med tillägget - för jag är liten och det är synd om mig!

Motiven är oftast flickor, mer tecknade i färg än målade. De står rakt upp och ned utan direkta åtbörder och ser mest bara sorgsna och handfallna ut. Uppsynen griper mig på samma sätt som det skuldtyngda vädjandet hos bilden av det gråtande barnet. För mig blir de mer symboler för oceaner av oförätter än sann gestaltning. Symboler är förvisso sanna i någon bemärkelse, men all nyansering och precision står i ett omvänt förhållande till deras allmängiltighet. Symbolisk förenkling bygger på konventioner. Konstnärlig komplikation och nyansering står i motsatsförhållande till just detta.

Källmans måleri är egentligen inte berättande, jag ser inga samband mellan före och efter. Jag ser tecknet för sorgset barn och jag ser tecknet för segelbåt, allt sammanhållet av en mycket fin färgbehandling, något som inte alltid korreponderar med gestik och innehåll i bilderna. Det är färgen som är Eva Källmans bundsförvant. Hon målar formmässigt upplöst och till synes trevande, men med kraft och bestämdhet i koloriten. Färgen arbetas ofta in i målningen med palettkniv utan att förlora sig i de lättköpta effekter som det redskapet så lätt halkar omkring i. Det finns någon slags andlig underton i många av bilderna. Där förekommer ofta, förutom sorgsna små flickor, en båt och ett hav. I religiös symbolvärld är dessa sinnebilder för övergången till det som ligger hinsides. Den lilla målningen *Soldis* skulle, i stort format, kunna utgöra en altartavla i något kyrkligt sammanhang. En annan liten koloristisk pärla är bilden *Väntan* som i färgval och uppbyggnad för tankarna till en målare som Carl Kylberg, en väl så god förebild. I bilden *November* står några figurer i ett grått och ultramarinblått kustlandskap och en båt ligger i sjön och väntar. Båten är en symbol för den renhjärtades säkra färd till den andra stranden. Kanske skall den föra dem, som de gamla romarna uttryckte det, *ultra mare*, det vill säga bortom havet. Dit, där små flickor går inåt med fötterna, inte för att det är synd om dem, utan för att de är lyckliga.

Bertil Sundstedt